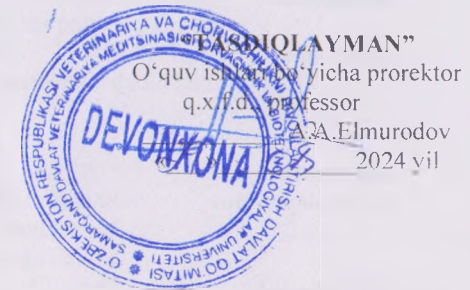

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60810900 – 2.10
2024 yil

“SANOAT OZUQACHILIGI”

ISHCHI O'QUV DASTURI
(SILLOBUSI)

(Sirtqi ta'lim 4-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000	– Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishlari:	60810900	– Agronomiya (yem-xashak ekinlari)

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 202__ yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

B.Mavlonov – “O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish” kafedrasida dotsenti, qishloq xo'jaligi fanlari nomzodi
V.I.Ismoilov – SamDVMChBU, “O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish” kafedrasida dotsenti, q.x.f.f.d., (PhD)

Taqrizchilar:

O.M.Sulaymonov - Sharof Rashidov nomidagi Samarqand Davlat Universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq havfsizligi instituti q.x.f.f.d., (PhD)
Z.R.Boboqulov - SamATI, O'simlikshunoslik va meva sabzavotchilik kafedrasida dotsenti, q.x.f.f.d., (PhD)

Fanning ishchi o'quv dasturi “O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish” kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1 -son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

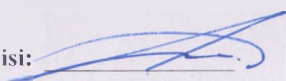
Kafedra mudiri:

Xalilov N.

Fanning ishchi o'quv dasturi “Agrotexnologiya” fakulteti Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2024 yil 28 08 dagi 1 -sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi:

Berdimuratov E.X.

Kelishildi:

O'quv – uslubiy boshqarma boshlig'i, professor v.b.:

Ro'ziqulov R.F.

Fan Sillabusi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot
Fan shifri: SO2804
Fan nomi: Sanoat ozuqachiligi
Semestr/yil: 8-semestr/2024-2025 o'quv yili
Kafedra: O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish
Soatlar/kreditlar: 8,0 ECTS (60 auditoriya soati, 60 soat mustaqil ta'lim)

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ta'lim	Jami
6	14	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas'ul kafedra: **O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish**

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Kafedra joylashgan joyi: **SamDVMChBU, 5-o'quv binosi, 514-xona**

Telefon: +99890-655-48-43 ish telefoni; mobil: +99894-356-18-27

E.mail. o'simlik@mail.ru Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad - "Sanoat ozuqachiligi" fani maxsus mutaxassislik fani bo'lib hisoblanadi. Bu fanning asosiy maqsadi - donli ekinlaridan yuqori sifatli raqobatbardosh maxsulot yetishtirishni boshqara oladigan yuqori malakali mutaxassisni shakllantirish. tashqi muhit omillariga bog'liq holda ozuqalarni sifatli saqlashni nazorat qilish va iste'molchiga kelishilgan vaqtgacha kerakli mahsulot (tovar)ni, mehnat, moddiy va moliyaviy resurslarni minimal xarajat qilgan holda yetkazib berishdan iborat..

II. Fanning vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ekinlardan yuqori hosil olish bo'yicha magistr'larga nazariy va amaliy bilim berish, yetishtirish texnologiyalarini bajarish, yaratish, boshqarish ko'nikmalariga, shuningdek zamonaviy yangi texnologiyalarini o'rgatish, yangi qishloq xo'jalik texnikasi bilan tanishtirish, donli ekinlarni yetishtirish texnologiyalarini bajarish va boshqarish bo'yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Sanoat ozuqachiligi hozirgi xolati va istiqbollari to'g'risida, ozuqlarni sifatli usulda tayyorlash to'g'risida, suv va mablag' tejash haqida *tasavvurga ega bo'lishi*;
- o'tmishdosh ekinlarni to'g'ri tanlashni, yerni ekish uchun tayyorlashni, mineral o'g'itlarni ekinlar uchun to'g'ri me'yori aniqlashni, qishloq xo'jalik mashinalaridan, gerbisidlardan foydalanishni, suvdan tejash va oqilona

foydalanishni, rayonlashtirilgan don ekinlarini navlarini *ko'nikmalariga ega bo'lish*;

- ozuqalar tayyorlanuvchi ekinlarni hosilini aniqlashni, ma'lum tuproq-iqlim sharoitiga moslashgan ekin turi hosilini rejalashtirishni, hosilni saqlash va birlamchi ishlov berishni, yer maydoni, urug'lik, o'g'it, yadoximiklatlar, defoliant va desikantlar hisobi to'g'risida, yerni ekishga tayyorlash, urug'ni ekishga tayyorlash, ekish, qator oralariga ishlov berish, o'g'itlash, sug'orish, dalani terimga tayyorlash va hosilni yig'ishtirib olish ishlari yuzasidan *malakasiga ega bo'lishi kerak*.

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, chorvachilik fani bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

“Sanoat ozuqachiligi” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. “Sanoat ozuqachiligi” fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma'ruza mashg'ulotlarining:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1-modul. Kirish. Sanoat ozuqachiligi faniga kirish.			
1.1	Sanoat ozuqachiligi faniga kirish.	1.1.1. Sanoat ozuqachiligi faniga kirish. 1.1.2. Fanini qishloq xo'jaligida tutgan o'rni, boshqa yo'nalishlar bilan bog'liqligi. 1.1.3. Fanning maqsadi, vazifasi va boshqa fanlar bilan aloqasi. Chorva uchun ozuqa, yengil sanoatga hom ashyo yetkazib berishi	2
1.2.	Ozuqalarni tasniflash.	1.2.1. Dag'al ozuqalar: pichan, poxol, somon, to'pon. pichan uni, o't uni. Sershira (sersuv) ozuqalar:	2

7. Mirziyoyev Sh.M. "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora – tadbirlari to'g'risida" gi 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909-sonli Qarori. Toshkent, 2017 yil.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrda "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5598-son Farmoni. (Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-son

9. X.Atabayeva-«Donli ekinlarning biologiyasi»-magistrlar uchun o'quv qo'llanma" - T.ToshDAU, 2003

10. X.Atabayeva-«SOYA»-Monografiya, T.Mil.ens., 2004

11. X.Atabayeva, B.Azizov- «Bug'doy»-Monografiya, T.ToshDAU, 2008

Axborot manbaalari

12. www.gov.uz -O'zbekiston Respublikasi xukumat portal.

13. www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari Ma'lumotlari milliy bazasi

14. www.Ziynet.uz.

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;
Ijodiy fikrlay olish;
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

3 (qoniqarli) baho:

Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturni o'zlashtirmaganlik;
Fanning mohiyatini bilmaslik;
Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;
Mustaqil fikrlay olmaslik.

		1.2.2. Ko'k o't, Silos, Senaj, Ildizmevalar, Tuganakmevalar.	
1.3.	Ozuqalarni tayyorlash texnologiyasi. Pichan tayyorlash texnologiyasi.	1.3.1. Pichanni o'rish va yig'itirish texnikasi va qishloq xo'jalik mashinalari. Pichan namligini aniqlash usullari. 1.3.2. Pichanni quritish va yning ahamiyati, fiziologik-biokimyoviy jarayonlari, ularga qo'yiladigan asosiy talablar.. 1.3.3. Pichanni quritish, joylash, g'aramlash, saqlash va bu jarayonlarda qo'llanuvchi mashinalar.	2
Jami:			6

5.2. "Sanoat ozuqachiligi" fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejas

Amaliy mashg'ulotlarning			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Ozuqa turlari	1.1. O'simliklardan tayyorlanadigan ozuqalar. 1.2. Hayvonot qoldiqlaridan tayyorlangan ozuqalar. 1.3. Vitaminli va mineral ozuqalar.	2
2.	Pichan tayyorlash.	2.1. Pichan tayyorlash usullari. 2.2. Pichanning namligi oddiy usulda aniqlanish. 2.3. Pichan tayyorlash tartibi.	2
3.	Pichan sifatiga baho berish.	3.1. Pichanning hajmini va sifatini aniqlash. 3.2. Pichanni g'aramlash. 3.3. Pichanni hisobga olishda pichan g'aramlarining hajmi aniqlanadi	2
4.	Senaj tayyorlash.	4.1. Senaj tayyorlash texnologiyasi. 4.2. Senaj namligini aniqlash. 4.3. Senaj sifatiga baho berish.	2
5.	Senaj sifatiga baho berish.	5.1. Senajga baho berish uchun bir transheyaga joylashtirish 5.2. Senaj tarkibini o'rganish. 5.3. sifatli senaj tayyorlash usullari.	2
6.	Silos tayyorlash.	6.1. Silos tayyorlash texnologiyasi. 6.2. Silos namligini aniqlash. 6.3. Silos sifatiga baho berish.	2
7.	Silos sifatiga baho berish.	7.1. Silosga baho berish uchun bir transheyaga joylashtirish 7.2. Silos tarkibini o'rganish.	2

	7.3. Sifatli silos tayyorlash usullari.	
	Jami:	14

VI. "Sanoat ozuqachiligi" fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalga oshirish mexanizmi	Bajarish muddati	Hajmi (soatda)
1	Suli va tritikale biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	4
2	Makkajo'xori, jo'xori, kungaboqarni silos uchun yetishtirish texnologiyasi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	4
3	Oraliq ekinlar yetishtirish texnologik xaritasini tuzish.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	4
4	Takroriy ekinlar yetishtirish texnologik xaritasini tuzish.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Sentabr 2024	4
5	Yem-xashak va ferma oldi almashlab ekish sxemalarini o'rganish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Oktabr 2024	4
6	Tabiiy ozuqalarni tayyorlash va uni baholash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Oktabr 2024	4
7	Madaniy yaylovlardan foydalanish tartibi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Oktabr 2024	4
8	O't aralashmalarini tuzish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Oktabr 2024	4
9	Yashil konveyer tuzish agrotaqvimini o'zlashtirish.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr 2024	4
10	Vitaminli o't uni tayyorlash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr 2024	4
11	Pichan g'aramini hajmini aniqlash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Noyabr 2024	4
12	Silos qilinuvchi chuqur (transheya)lar va unga bosilgan silos hajmi va massasini aniqlash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Noyabr 2024	4
13	Siloslash vaqtida	Adabiyotlardan	Dekabr	4

	o'simliklarda kecbadigan fiziologik jarayonlar.	konspekt qilib referat yozish	2024	
14	Siloslash jarayonida mikroorganizmlar miqdorining o'zgarishi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Dekabr 2024	4
15	Ozuqalarning silosga yaroqliligi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Dekabr 2024	4
16	Siloslash jarayonida oziq moddalarning yo'qolishi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Dekabr 2024	8
17	Namligi yuqori bo'lgan donni konservalash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Yanvar 2025	8
18	Ozuqalarni saqlash va ularning buzilishi.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Yanvar 2025	8
19	Ko'k ozuqalarni tasniflash.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Yanvar 2025	8
20	Quruq modda miqdorini aniqlash.	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Yanvar 2025	8
Jami:				60

**VII. Adabiyotlar
Asosiy adabiyotlar**

1. Atabayeva H.N. Donli ekinlarning biologiyasi va yetishtirish texnologiyasi, ToshDAU, Yangi asr avlodi. Darslik. 2009 y.
2. Atabayeva H.N, Qodirho'jayev O. O'simlikshunoslik- T. Yangi asr avlodi. Darslik. 2006 y.
3. Atabayeva H.N., Umarov Z. O'simlikshunoslik.- T. Uzb. mil. ensikl. Davlat ilmiy nashriyoti. Darslik. 2004 y.
4. Qulmuxamedov J.R., Aripjanov M.M., Nazarov K.M., Mirzayev F.R., Mirg'iyazov X.A. Logistika asoslari. -T.: "Fan va texnologiya". O'quv qo'llanma. 2015 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017 yil. – 485 bet.
6. Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son Farmoni. Toshkent. 2017.